

خیز مجدد آمار در برخی استان‌ها با صحبت‌های مسئولان جور در نمی‌آید

پیک پنجم ساده‌انگاری در راه است؟

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

«بنابر اعلام مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت از ۳۰ تا ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۰ و براساس معیارهای قطعی تشخیصی، ۱۱ هزار و ۲۵۰ بیمار جدید مبتلا به کووید-۱۹ در کشور شناسایی شد که هزار و ۵۲۲ نفر از آنها بستری شدند. مجموع بیماران کووید-۱۹ در کشور به دو میلیون و ۸۱۵ هزار و ۸۸۲ نفر رسید. متأسفانه در طول ۲۴ ساعت گذشته، ۲۰۰ بیمار کووید-۱۹ جان خود را از دست دادند و مجموع جان‌باختگان این

بیماری به ۷۸ هزار و ۱۹۴ نفر رسید. خوشبختانه تاکنون دو میلیون و ۲۰۴ هزار و ۸۲۴ نفر از بیماران، بهبود یافته یا از بیمارستان‌ها ترخیص شده‌اند. پنج هزار و ۱۵ نفر از بیماران مبتلا به کووید-۱۹ در بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیمارستان‌ها تحت مراقبت قرار دارند. تاکنون ۱۸ میلیون و ۶۸۳ هزار و ۸۱۴ آزمایش تشخیص کووید-۱۹ در کشور انجام شده است. درحال حاضر ۳ شهر کشور در وضعیت قرمز، ۲۶۲ شهر در وضعیت نارنجی و ۱۸۲ شهر در وضعیت زرد قرار دارند. تاکنون دو میلیون و ۴۲۲ هزار و ۷۶۵ نفر دُز اول واکسن کرونا و ۴۴۵ هزار و ۲۰۱ نفر نیز دُز دوم را تزریق کرده‌اند و مجموع واکسن‌های تزریق شده در کشور به دو میلیون و ۸۶۷ هزار و ۹۶۶ دُز رسید.»

علاوه بر این، سیماسادات لاری، سخنگوی وزارت بهداشت گفت: «درحال حاضر ۵ نفر در استان هرمزگان مبتلا به ویروس کرونای آفریقای شناسایی شده و در قرنطینه هستند. همچنین ۱۷ نفر مبتلا به ویروس جهش یافته هندی شناسایی شده که از این تعداد ۶ نفر در بوشهر، چهار نفر در قم، سه نفر در یزد، سه نفر در البرز و یک نفر در آبادان هستند. این شمای کلی وضعیت کرونا در ایران تا ۳۱ اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۰ است. وضعیتی که هرچند به گفته مسئولان خبر عبور کشور از پیک چهارم کرونا را می‌دهد، اما نشان از شرایط نابسامان و شکننده‌های هم دارد؛ چراکه همچنان مرگ‌ومیرها سه‌رقمی و بالای ۱۰۰ و ۲۰۰ نفر است (درحالی‌که ما در ایام عبور از پیک‌های قبلی به آمارهای دورقمی در مرگ‌ومیرهای

کرونایی رسیده بودیم) و میزان موارد مثبت ابتلا به کرونا هم همچنان اعداد بالای ۱۰ هزار نفر در روز را نشان می‌دهد. این‌ها خبر جدیدی نیست، حتی نوع مواجهه مسئولان که محل ابراماست هم خبر جدیدی نیست که اگر بود تا الان پیک کرونا را پشت‌سسر نگذاشته بودیم و نزدیک به ۸۰ هزار هموطن را از دست نداده بودیم، اما خوب سواى جدید یا قدیمی بودن این اخبار، اصل مساله، یعنی نوع مواجهه و برنامه‌ریزی برای آینده محل ابرام جدی و مهم است و باید دوباره هشدار داد. هشدار ورود به پیک پنجم که با تشخیص واریانت‌های جدید و مسری‌تر کرونا که از قضا کشنده‌تر هم هستند، دور از ذهن و انتظار نیست و با این مدل مواجهه و سیاست‌ورزی زنگ خطر ورود به آن واضح به گوش می‌رسد.

صحبت‌های رئیس‌جمهور را برعکس بخوانید!

به نظر من اگر روزی قرار بر ساخت تمثال و مجسمه‌ای از ساده‌انگاری و مدیریت سهل‌انگانه باشد، بین نامزدهای متعدد و مختلف در کشور، رئیس‌جمهور صلاحیت بیشتری نسبت به بقیه دارد. شما ابتدا نگاهی به آمارهای ارائه شده بالا بیندازید. بعد از آن به تجربه سایر پیک‌هایی که در ایام درگیری با کرونا در ایران از سر گذراندم رجوع کنید. یک مطالعه‌ای هم روی سایر کشورها و اطلاعات موجود از آنها داشته باشید و روند واکسن‌اسیون کرونا در کشور را هم رصد کنید. بعد از آن به این سخنان روحانی هم گوش بسپارید. حسن روحانی، رئیس‌جمهور و رئیس ستاد ملی مقابله با کرونا دورو پیش در آیین بهره‌برداری از طرح‌های وزارت نفت گفت: «بندت تا چهار ماه پیش ذهنم مشغول بود که چگونه می‌خواهیم مشکل کرونا و تحریم را حل کنیم. ما دو بیل می‌خواستیم که با یک بیل به کمر کرونا بزنیم و یک بیل هم برای شکستن کمر تحریم لازم داشتیم. ما این دو بیل را پیدا کردیم و به کمر تحریم و کرونا زدیم. حتما کمر کرونا شکسته است و با واکسنی که وارد می‌شود و همچنین واکسن داخلی که ساخته می‌شود، ان‌شاءالله تا پایان دولت یک اطمینان نسبی در بحث کرونا به وجود خواهد آمد. البته باید تا پایان سال یا حتی بیشتر همه پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کنیم. البته تا پایان دولت کمر کرونا را می‌شکنیم. اگر هنوز متوجه ماجرا نشده‌اید، این سخنان روحانی در فروردین‌ماه سال جاری را هم که در ارتباط با عبور از پیک کرونا بود مرور کنید. رئیس‌جمهور ۷ فروردین‌ماه امسال درست در ایامی که همه متخصصان خبر از فریب‌لوفوع بودن پیک چهارم کرونا می‌دادند و آمارها هم روند صعودی به خود گرفته بود، گفت: «امروز ایران در مقایسه با بسیاری از کشورهای جهان وضعیت مناسب‌تری در مقابله با ویروس خطرناک کرونا دارد. مردم انصافاً با وجود محدودیت‌هایی که ناگزیر برای کسب‌وکارها و معیشت آنها پیش آمد در رعایت دستورالعمل‌ها سنگ‌تمام گذاشتند و اگر چه در ایام عید به‌طور طبیعی رعایت پروتکل‌ها کاهش یافت، اما در مجموع کاهش قابل توجهه آمار سفرهای نوروزی نیز گواه آن است که مردم همچنان مراعات وضعیت را می‌کنند. به نظر من پیک این بیماری تمام شده است. علی‌رغم همه حرف‌ها، جهش و همه مشکلات، در مجموع در عالم یک پیک داشته و این پیک آخرش است. با روند گسترش واکسن‌اسیون، این پیک آخرش است. این پیک پایین می‌آید. ممکن است جهش‌ها و مشکلات دیگر داشته باشد، اما به نظر من مقابله با این بیماری، از آن روز اول یعنی ۱۴ ماه پیش تا حالا سهل‌تر و آسان‌تر شده است و ان‌شاءالله این مقابله در کشور ما هم به خوبی انجام می‌گیرد.» بلافاصله بعد از این اظهارات روحانی، پیک چهارم کرونا به خاطر سهل‌انگاری‌ها در باز گذاشتن مسیرها و عدم ایجاد ممنوعیت در مسافرت‌های نوروزی، شروع شد و تا همین امروز که ادعا می‌شود از قله آن گذشتیم ادامه دارد و مرگ‌ومیرهای سه‌رقمی و پرتعداد دامن‌گیر کشور و مردم شده است.

از قله عبور کرده‌ایم ولی هنوز در پیک چهارم هستیم

در ارتباط با وضعیت موجود، سهل‌انگاری‌های احتمالی و برخی از اظهارات در ارتباط با عبور از پیک چهارم، وضعیت واکسن‌اسیون کرونا در کشور و سرعت و روند انجام این کار، چشم‌انداز آینده و راهکارهایی برای عدم ورود به پیک پنجم با سیدعلیرضا ناجی، رئیس مرکز ویروس‌شناسی بیمارستان مسیح دانشوری و عضو کمیته علمی ستاد ملی مقابله با کرونا گفت‌وگویی انجام دادیم. ناجی با گارگه از برخی اظهارنظرها در ارتباط با وضعیت پیک چهارم کرونا در کشور به «فرهنگستان» گفت: «درحال حاضر دو واریانت غیر از واریانت بریتانیایی که غالب ایران است، در ایران شناسایی کردیم اما ابعاد گسترش آن را به‌صورت کامل نمی‌دانیم و شامل واریانت‌های هندی و واریانت آفریقای جنوبی است که هر دو میزان گذرده‌های بالایی دارند. به‌خصوص در مورد واریانت‌های هندی گزارش‌ها این است که میزان گذرده‌های و انتقال آن از واریانت بریتانیایی بالاتر است. این‌ها جزو واریانت‌هایی هستند که به‌خصوص در مورد آفریقای جنوبی نسبت به ایمنی طبیعی یا ایمنی از واکسن، مقاومت بیشتری نشان می‌دهد. واریانت‌های هندی نه به اندازه واریانت آفریقای جنوبی ولی در هر صورت هر دوی این‌ها این حالت را دارند و کفایت واکسن و ایمنی را ممکن است پایین بیاورند. این موضوع را در آفریقای جنوبی البته بیشتر می‌بینیم. دامنه نمودار پیک چهارم فاصله یافته که نشان می‌دهد پیک سهمگینی را گذرانده‌ایم. درست است که از قله به سمت پایین می‌رویم ولی پیک ما تمام نشده است، چون برخی از اظهارات باعث می‌شود مردم تصور کنند تمام شده است. همانند اظهارات رئیس‌جمهور یا برخی دیگر که عنوان می‌کنند قله را گذرانده‌ایم. درست است که قله را گذرانده‌ایم اما دلیل بر اتمام آن نیست. بلکه با توجه به گشاد بودن دامنه پیک خطر اتصال به پیک پنجم وجود دارد، به‌خصوص با توجه به این واریانت‌هایی که داریم و ممکن است گذرده‌های خطرناکی آنها از واریانت‌های دیگر بیشتر باشد که هست، در استان‌هایی همچون هرمزگان و حتی ممکن است در استان‌های دیگر نیز وجود داشته باشد. گزارش‌هایی از واریانت‌های هندی در تهران نیز عنوان شده و تا پیش‌زنتیکی را به‌صورت رسمی انجام ندهیم ممکن است نظر درستی نسبت به گسترش یا دامنه گسترده‌ی واریانت‌ها نداشته باشیم و در این خصوص فریب بخوریم. همچنان شاهد هستیم میزان بروز روزانه کووید در کشور بالاست. روزی ۱۳-۱۲ هزار مبتلای جدید و ۲۰۰-۲۰۰۰ نفر کشته روزانه از کووید داریم. ما هنوز از پیک نگذشته‌ایم و در مرحله بسیار خطرناکی هستیم و این اظهارات برای زمان شناسایی مردم‌ماست. اما ماه رمضان تمام شده و مردم شروع به حرکت می‌کنند و این نشان می‌دهد واقعا باید احساس خطر کنیم. از اینکه بگویم باید احساس خطر کنیم و همه ما امیدانه بیان می‌کنند خسته شده‌ایم ولی من باز هم بیان می‌کنم که خطر وجود دارد و باید توجه به تجربیات داشته باشیم. معیارهایی که برای رنگ‌بندی شهرها داریم، معیارهای درستی نیستند و مداخلات و کنترل کووید در این مدت موثر نبوده که بتوانیم تعداد موارد مثبت را کاهش دهیم. این با توجه به واریانت‌هایی که وجود دارد، زنگ خطر است. به نظر من ما شرایط حساسی را می‌گذرانیم و سهل‌انگاری و اظهارات خوش‌بینانه می‌تواند روی این روند تأثیرگذار باشد. در این مدت در تهران درست است قرنطینه را اجرا کردیم، ولی واقعیت این است که هیچ یک از بخش‌های خصوصی این امر را رعایت نکردند، مردم همچنان در خیابان بودند و این نقض غرضی است که اتفاق افتاده و نتیجه‌اش چیزی است که الان شاهد آن هستیم. علی‌رغم این اقدامات نتوانستیم تعداد ابتلای روزانه را به‌طور محسوسی کاهش دهیم.»

اظهارات و امیدواری‌ها باید علمی باشد، نه احساسی

ناجی در ارتباط با آمار بالای مرگ‌ومیرها در ایام نزولی موارد ابتلا در پیک چهارم به نسبت پیک‌های قبلی و روند واکسن‌اسیون عمومی گفت: «وقتی روزی ۱۳-۱۲ هزار نفر مورد مثبت جدید داریم موارد مرگ‌ومیر آنها دو هفته بعد مشخص می‌شود و وقتی تعداد موارد مثبت روزانه را همچنان داشته باشیم یعنی پیک همین طور ادامه خواهد داشت. اصرار من بر اینکه باید قرنطینه را به خوبی اجرا می‌کردیم، به همین جهت است. یکی از مواردی که در این رنگ‌بندی‌ها در نظر نمی‌گیریم و البته همه دنیا آن را در نظر می‌گیرند، تعداد موارد روزانه است. این موضوع را در معیارها و فاکتورهای رنگ‌بندی دقت نمی‌کنیم. فقط روی معیارهایی می‌رویم که رنگ‌ها را کم کنیم. این درست نیست. تعداد موارد بروز بیماری و موارد مثبت از مولفه‌های اصلی موضوع است. اما ما این را در نظر نداریم و فکر می‌کنیم وضعیت مناسبی داریم. در ارتباط با واکسن‌اسیون هم دو نکته وجود دارد؛ اینکه مردم را بسیار امیدوار می‌کنیم. در بین اظهارات امیدوارانه‌ای که همه مقامات می‌دهند نکته‌هایی وجود دارد. اگر تعداد به چشم‌انداز مورد نظر برسد، درست است اما اظهار می‌کنیم تا آخر خرداد فاز یک دو واکسن‌اسیون می‌کنیم ولی نکته‌ای که کمتر آن می‌گذاریم که اگر تعداد مناسب واکسن به ما برسد. مثلاً اگر این مولفه وجود داشته باشد، فاز سوم را تا اواخر تیر یا اوایل مرداد تمام می‌کنیم یا دانشجویان را می‌خواهیم واکسن‌اسیون کنیم اگر فلان‌مساله پیش بیاید. این‌ها همه احتمالات است. باز باید اندکی خوش‌بینی‌ها را کنار بگذاریم، واقعیت این است هنوز در امر واکسن‌اسیون به تعدادی که مطلوب است، نرسیده‌ایم. این موضوع هم نباید باعث شود به سمت واکسن‌هایی برویم که هنوز جواب خود را پس نداده‌اند. این دو مقوله در کنار هم باید دیده شود و به ما گوشزد می‌کند باید نسبت به پیشگیری به غیر از واکسن‌اسیون، در بهداشت اجتماعی، در محدودیت‌های اجتماعی که می‌تواند باعث شود تعداد موارد مثبت را کاهش دهیم اهتمام بیشتری داشته باشیم. خیلی از کشورهای دیگر واکسن‌اسیون را انجام نداده‌اند یا بدتر از ما هستند ولی تعدادی که باید هم در کشور ما انجام نشده است. امیدوارم این روند سرعت بیشتری پیدا کند. در هر صورت الان علی‌رغم اینکه دامنه گسترش واریانت‌های جدید را نمی‌دانیم باز هم می‌دانیم بیشترین واریانت‌ها بریتانیایی است. پس به غیر از اینکه باید کنترل را انجام دهیم تا واریانت‌ها افزایش نیابد و هم اتفاقی که برای ما با واریانت بریتانیایی افتاد، دیگر نیفتد و هم پوشش واکسن‌اسیون را انجام دهیم، چون در هر صورت وقتی علی‌رغم کاهش ایمنی و کارایی واکسن در برابر واریانت‌های جدید باز هم این واکسن‌ها روی واریانت بریتانیایی موثر است و در ضمن تمام این واکسن‌ها علی‌رغم کاهش اثر بخشی بر واریانت‌هایی همچون آفریقای جنوبی و هندی، می‌توانند از شدت بیماری و مرگ‌ومیر و بستری زیاد جلوگیری کنند. پس باید اهتمام و سرعت خود را در این مورد افزایش دهیم. وقتی اساتید بزرگ ما محموله کوچکی از واکسن داخلی را که نمی‌توان هنوز اسم آن را واکسن گذاشت چون مراحل خود را نگذرانده، برجسته و ادعا می‌کنند احتیاج به واکسن خارجی نداریم و ادعا می‌کنند ایران می‌تواند کل منطقه را واکسن بدهد، نشان می‌دهد درک درستی از وضعیت نداریم. این‌ها اظهارات خطرناکی است. همین ادله تولید داخلی باعث شد تریبال با کدن کل منطقه را واکسن بدهد، برنامه واکسن‌اسیون ما عقب بیفتد. در هر صورت این اظهارات خوب نیست، همان‌طور که گفته شد این واکسن‌ها دارای ایمنی بالایی هستند. وقتی هنوز واکسنی فاز سوم را نگذرانده است در مورد کارایی و اثربخشی آن صحبت می‌کنیم، نشان می‌دهد که نظر ما نسبت به این موضوع چیست و چه دید غیرعلمی‌ای داریم. این نشان می‌دهد هنوز درک نکرده‌ایم این اظهارات می‌تواند باعث بدگمانی نسبت به واکسن خوبی شود که در داخل تولید می‌شود. مردم اطلاعات زیادی دارند و وقتی این موضوع را بیان می‌کنیم فکر نکنیم با افرادی در ارتباط هستیم که اطلاعاتی ندارند. برای مردم شیشه ایجاد می‌شود و واکسنی که هنوز فاز سوم را نگذرانده چطور برای آن اثربخشی تعیین می‌کنند.»

زودتر به وضع موجود سامان دهیم

این عضو کمیته علمی ستاد ملی مقابله با کرونا در پایان با ارائه راهکار برای روزهای پیش رو و آینده مبارزه با کووید خاطرنشان کرد: «راه‌حل موقت و زودگذر داریم که به نظر من دیر شده و باید سریع‌تر این کار را انجام دهیم. ساختار درستی برای مبارزه با بیماری‌ها نداریم. چندین‌بار این را بیان کردم و الان باز تأکید می‌کنم نباید با استفاده از شرایط بحرانی که در کشور وجود دارد این‌را به‌عقب‌بیندازیم. واقعیت این است باید پایه‌های علمی و مدیریتی را به صورت قوی بگذاریم. مشکل ما در کووید، نداشتن نظام درست کنترل بیماری‌هاست، ندادن اطلاعات مناسب جهت پیش‌بینی‌های علمی است. این درد بزرگی است. کمیته‌های مختلفی در وزارتخانه داریم که هیچ اطلاعاتی در دست ندارند که افراد مراکز علمی مشارکت در کنترل بیماری داشته باشند هیچ پیش‌بینی دقیق علمی نمی‌توانند داشته باشند چون اطلاعات درستی در اختیار آنها نیست. این‌ها ضعف‌های غم‌انگیزی است که در کشور وجود دارد، باید هرچه سریع‌تر به اصلاح این موضوع بپردازیم. از دکتر نمکی خواهش می‌کنم این امر را پیگیری کنند، هرچند ممکن است عمر وزارت ایشان کوتاه باشد اما باید این را در نظر داشت که نباید دست روی دست گذاشت. این امر حیاتی‌ترین موضوعی است که باید برای ما مورد توجه باشد.»